

Õnnetina valamine uusaastaõöl on mitusada aastat vana rahvakomme, mis Eestisse jõudis Lääne-Euroopast. Komme ise oli tuntud juba Antiik-Kreekas.

Kui sada aastat tagasi sulatasid lapsed õnnetina saamiseks üles isa püksinööbid, siis tänapäeval on poes müügil nii tinavalamise kulp kui ka õnnetina ise.

Õnnetina kuju järgi saab ennustada järgmise aasta sündmusi. Kui tina pinnal on rohkelt enam-vähem ühesuguseid pisikesi kühmukesti, tähendab see raha. Kõige oodatum on vahest hobuseraua kuju – see tähendab õnne ja edukust pea igal elualal. Kes loeb oma tinakujust välja (purje)laeva kujutise, võib samuti rahul olla – üks pikk reis on algaval aastal kindlustatud. Südamekujuline õnnetinagi on oodatud – see tähendab, et selle omanik leiab uuel aastal armastuse. Ka vankri- või reekujuline õnnetina tähendab pikemat reisi. Võtme kuju tähendab tõusu karjääriredelil, naise pea kujulise tinatüki saamine aga peatset naabritega riidu minekut.

Kui tinatüki kujust pole pingutustest hoolimata võimalik midagi välja lugeda, on seda mitmel pool Eestis ja Soomes uuritud küünlavalgel tinatüki varju pealt. Soomes peetakse halvaks endeks, kui tinatükk veest välja võttes puruks läheb. Võrumaal aga usuti, et kui tinatükk selle omanikul peos puruneb, saab ta palju raha. Küünlasarnase kujuga tinatükki tuli samuti karta – see tähendas surma.

Maagiline öö vallalistele

Uusaastaõöl võib julge inimene ka ise oma edaspidist elu mõjutada. Eriti just vallalistele noortele naistele pakub uusaastaöö selleks rohkelt võimalusi. Kõige lihtsam tava on ehk pärit Rõugest: võta uue aasta hommikul riidast sületäis puid ja loe need üle. Kui halge on paarisarv, saad sel aastal mehele.

Kes plaanib töökoha vahetust, peaks vanas töökohas kinga üle õla vastu seinale viskama. Kui kinga nina jääb suunaga ukse poole, seisabki töökoha vahetus ees.

Lõuna-Eestis on levinud uskumus, mille kohaselt pandi uus-aastaõöl kruusid kummuli, igäihe alla kas sõrmus, võti või leib. Kes millegi võttis: sõrmusega sai mehele, võtmega perenaiseks, leib tähendas jõukust. Lääne-Virumaa rahvakomme on tunduvalt tõsisem – võta must, punane, kollane ja valge lõngajupp ning sõrmus, münt ja natuke tuhka. Pane esemed kruusi alla ja aja segamini. Must lõngajupp ennustab kurbust, punane rõõmu, kollane pettumust ja valge haigust; sõrmus kihlusi, raha jõukuse kasvu, tuhakotike aga surma.

Ka uue aasta esimese päeva külalise sugu on aastasadu peetud oluliseks. Rõuges taheti, et mees esimene külaline oleks, see tähendas head. Naise küllatulek esimese inimesena pidi aga õnnetuse majja tooma. Selle vastu aitas, kui uuel aastal külla tulnud naisele püksid kaela visati – siis ei kao õnn majast.

Kuidas ennustada oma tervist uuel aastal? Uue aasta esimesel minutil võta tikk ja süüta see. Kui tikk põleb vaevaliselt ja kustub poole peal, põed algaval aastal palju. Kirgas ja tugev leek ennustab tugevat tervist.

Allikad: Eesti Rahvaluule Arhiiv ja Kustaa Vilkkunen «Vuotuinen Ajantieto»